

(ruče, dvovisinske ruče); [2] čelična osovina (prečaja); [3] drveni obruč pojačan kružnom čeličnom šipkom (karike); polukružna drvena hvataljka (konj s hvataljkama).

Pritzi, Trude (1919–68), austr. i njem. reprezentativka u stolnom tenisu. Pobjednica u pojedinačnoj konkurenciji na PS 1938; finalni susret na PS 1937 između nje i R. H. Aarons završio po tadašnjim pravilima neodlučno i titula prvakinja nije dodijeljena. Na PS osvojila 14 medalja (4 zlatne, 3 srebrne i 7 brončanih).

prividni vjetar, jedrenje: zbroj jačine vjetra u prirodi i vjetra kretanja jedrilice. P.v. djeluje na jedrilicu u pokretu; pri bočnom vjetru nepovoljniji je smjer i jači od pravo vjetra; pri kremenom slabiji.

privjetrina, jedrenje: strana s koje vjetar puše, smjer prema vjetru.

Prix d'Amérique, konjički sport: jedna od najvećih kasačkih utrka; održava se svake godine u januaru na hipodromu Vincennes u Parizu; osnovna dužina staze je 2600 m, a u utrci sudjeluju najbolji kasači iz cijelog svijeta.

Prix de l'Arc de Triomphe (franc.), godišnja međ. galopska utrka na hipodromu Longchamps kod Pariza. Održava se od 1920, svake prve nedjelje u oktobru, na stazi dužoj 2400 m. Konji na utrci nose starosni podatke. Prva nagrada iznosi oko 200 000 SAD \$.

Prix du Jockey Club (franc.), međ. galopska utrka u Chantillyju (Francuska), utemeljena 1836. Održava se u drugoj nedjelji juna na stazi dužoj 2400 m. Naziva se i Francuski derbi. Pobjednik dobiva nagradu od oko 200 000 SAD \$.

Prix St. Georges, konjički sport: jedna od najlakših međ. utakmica u dresuri po programu FEI; sadrži aktivnosti koje omogućuju da se prikaže poslušnost konja u klasičnoj dresuri, stupanj ravnoteže, fiz. i mentalnog razvoja konja.

priznavanje rekorda → homologiranje

Prnjatović, Lazar (1888–1941), nastavnik tjeles. odgoja; sok, prednjak i načelnik, jedan od istaknutih gimnastičara Hercegovine. Protagonist košarke, odbojke, hazene i dizanja utega u mstarskoj Gimnaziji. Autor sletskih vježbi. Ubijen od ustaša.

proa, jedrilica sa dva nejednaka trupa; izvorno su to domorodački čamci s obala Tihog i Indijskog oceana, koji jedre s maleničkim pomoćnim trupom (najčešće gredom) uvijek u privjetrini (tj. jedre na obje strane); neke suvremene jedrilice također se grade na taj način.

probijanje, sp. igre: pokušaj napadača da se približi protivničkim vratima, košu ili prostoru zgoditka, probijajući se kroz protivničku obranu tijelom. U ragbiju je p. osnovni način napredovanja, dok se u košarci i rukometu p. kvalificira kao prekršaj u napadu.

problem, šah: komponirana pozicija u kojoj treba dati mat, samomat ili pomoćni mat u određenom broju poteza. Pozicija p. mora biti postavljena tako da bi se do nje moglo doći igrom.

problemist, osoba koja se bavi sastavljanjem i rješavanjem šah. problema.

problemški šah, samostalna grana šaha koja se bavi isključivo sastavljanjem šah. problema i studija. Od 1956 djeluje Komisija FIDE za problemški šah koja organizira turnire u komponiranju problema i dodjeljuje titule međ. majstora kompozitorima čiji je određeni broj kompozicija objavljen u albumima FIDE i čiji je rad visoke kvalitete; rijetko dodjeljuje i titule velemaistara kompozitorima za

osobite zasluge i dostignuća. Na preporuku nac. udruženja problemista dodjeljuju se i zvanja međ. sudaca.

probna meta, streljački rekvizit, meta označena u gornjem desnom kutu crnom bojom u obliku trokuta; služi za gađanje probnim mecima, odn. za upucavanje oružja.

probni galop, konjički sport: jednokratno zagrijavanje konja prije galopske utrke, odmah po izlasku iz padoka, ispred tribine, na udaljenosti 300–400 m; p.g. služi kladiocima da procijene fiz. sposobnosti grla u kretanju. Ako je u programu parada, p.g. se izvodi poslije nje.

probni skok, [1] konjički sport: fakultativan skok preko prepone za rekordno skakanje prije početka natjecanja; to je jedini slučaj u kojem se dopušta probno skakanje prepona na kojoj se obavlja natjecanje; u ostalim slučajevima p.s. se izvodi na preponama postavljenim na terenu za zagrijavanje; [2] skijanje: → pokusni skok.

procijenjena partija, šah: prekinuta partija koja se ne nastavlja, već se konačni rezultat dobiva procjenom pozicije od strane komisije, sastavljene od nekolicine istaknutih šahista.

prodajna utrka, konjički sport: galopska utrka u kojoj se određuje teret konju prema cijeni koju vlasnik grla želi postići; što je veća cijena, veći je i teret. Pobjednički konj se poslije utrke obavezno prodaje na licitaciji. Višak iznad prijavljene prodajne cijene dijeli se između hipodroma i vlasnika drugoplasiranog i trećeplasiranog grla.

prodor, ekipe sp. igre: iznenadni prolaz napadača s loptom kroz protivničke obrambene redove.

produžetak igre, [1] ekipne sp. igre: pravilima sp. grane ili propozicijama natjecanja određen nastavak igre kada je rezultat po završetku regularnog vremena igre neriješen, a prema propisima treba utvrditi pobjednika igre (npr. u kup natjecanju i sl.). U košarci je p.i. nastavak utakmice ako u normalnom trajanju završi neriješeno; počinje, poslije odmora od 2 min, podbacivanjem lopte u središnjem krugu i traje 5 min. Ako završi neriješeno, igra se novi p.i. sve dok jedna ekipa ne pobijedi. Prije prvog p.i. ždrijebom se biraju strane igrališta, a mijenjaju se kod svakog novog p.i. U toku svakog p.i. ekipa ima pravo na jednu min odmora, a što se tiče grešaka, p.i. se smatra dijelom drugog poluvremena. U nogometu se p.i. primjenjuje u kup utakmici poslije 90 min igre ako je rezultat neriješen; vrijeme igre se produžuje za još 2×15 min bez odmora; ranije je utakmica završavala čim je jedna ekipa u produženju postigla zgoditak; u novije vrijeme ako poslije produženja igre nema odluke o pobjedniku, izvode se jedanaesterici. U rukometu p.i. je nastavak igre nakon što utakmica završi neriješenim rezultatom, a propozicije određenog natjecanja (npr. kup natjecanje) predviđaju igranje do odluke; p.i. traje 2×5 min, a započinje nakon odmora od 5 min, ponovnog ždrijebanja strana, od početnog bacanja; pri promjeni strana nema odmora. Ako igra nije odlučena ni poslije tog produženja, nakon odmora od 5 min i novog ždrijebanja slijedi drugo produženje od 2×5 min. Ako ni tada ne padne odluka, treba se pridržavati uputstva odgovarajućih propozicija natjecanja; [2] badminton: pravo da se kod određenog rezultata zatraži produženje nastavak seta do određenog broja poena. Pravo traženja p.i. ima igrač koji je prvi postigao odgovarajući broj poena u neriješenom rezultatu 13:13 ili 14:14, kada se igra do 15 poena, ili 9:9, odn. 10:10 kod žena, kada se igra do 11 poena. Set se produžuje do 17 ili 18 poena, odn. do

12 poena kod žena; u tom slučaju ne igra se na razliku od 2 poena.

profesionalac, [1] sportaš koji bavljenjem sportom ostvaruje materijalnu dobit ili živi od takve djelatnosti, odn. ostvaruje osobni dohodak i prima novčane nagrade za sudjelovanje na treninzima, natjecanjima, za postignute uspjehe i za reklamiranje raznih proizvoda, usluga i sl. P. ne mogu nastupiti na Ol. a u većini sp. grana održavaju se odvojena natjecanja za amatere i profesionalce; [2] konjički sport: punoljetna osoba koja se bavi kupovanjem, prodajom posredništvom i iznajmljivanjem konja za turističke discipline; prihvaća da uz naplatu jaše ili vozi natjecateljske i međ. natjecateljske konje; traži posebne povlastice ili isplatu troškova; prima novčanu nagradu da mu se ime, fotografija ili konj upotrijebi u reklamne svrhe; može biti član nac. reprezentacije i sudjelovati na CA, CI, CIO i otvorenim šampionatima, a ne smije sudjelovati na CIO, CCIO, šampionatima u dresuri i svestranom ispitu jahanja, te na Ol i regionalnim igrama.

profesionalizam, bavljenje sportom s namjerom stjecanja materijalne koristi; djelatnost sportaša koji prima osobni dohodak i nagrade za sudjelovanje na treninzima, natjecanjima, za postignute uspjehe i za reklamiranje različitih proizvoda. Suprotno je amaterizmu. P. u svijetu je razvijen u alpskom skijanju, automobilizmu, badmintonu, baseballu, biciklizmu, bilijaru, boksu, golfu, hokeju na ledu, košarci, motociklizmu, nogometu, peloti, maratonskom plivanju, skijanju na vodi, sp. plesu, stolnom tenisu, šahu, tenisu te umjetničkom i brzinskom klizanju. P. u Jugoslaviji dozvoljen je samo u klubovima i savezne nogometne lige. Prema Rezoluciji Savezne skupštine o fizičkoj kulturi (Službeni list, br. 27/68). »P. u Jugoslaviji se pojavio i razvijao bez jasnih stavova o njegovom mjestu u društveno-ekonomskom sistemu. Zato p. nije bio precizno definiran ni u sp. organizacijama u kojima živi. Činilići koji su materijalno omogućavali da se p. pojavi nisu ulagali napore da i u takvoj djelatnosti dođe do izražaja društveni princip o dohotku i njegovoj raspodjeli. Iz tih razloga došlo su do izražaja različite negativne pojave. Stoga je neophodno profesionalno bavljenje sportom uključiti u sistem, omogućiti stjecanje dohotka vršenjem ovih djelatnosti i utvrditi obaveze profesionalnih sportaša i njihovih organizacija, suglasno principima koji važe za ostale radne ljude. U skladu s općim propisima organizacije koje okupljaju profesionalne sportaše treba da se organiziraju kao svojevrsne radne organizacije i da svojim samoupravnim aktima reguliraju svoje poslovanje.«

profesor tjelesnog odgoja (fiz. vaspitanja), diplomirani stručnjak koji je uspješno završio studij na jednom od fakulteta (ili visokih škola) za f.k.

profil jedra (izbočenje, trbuh jedra), zablještina jedra izražena odnosom udubljenja jedra od spojnice jarbola sa stražnjim rubom i dužinom te spojnice. Jedra s većim izbočenjem daju veću porivnu silu, ali su pri malim kutovima jedra i vjetra povoljnija plosnatija jedra.

profil staze, biciklizam: umanjeni crtež za cestovnu utrku u svrhu informiranja o dužini staze, a posebno o strmini i dužini pojedinih uspona; objavljuje se pravovremeno s propozicijama utrke; omogućuje stručnije programiranje treninga, (naročito u odnosu na izbor staze i izbor mjenjača u pojedinim dijelovima staze).